

EN RAPPORT FRÅN MEDLINGSINSTITUTET

Löneutvecklingen i Sverige

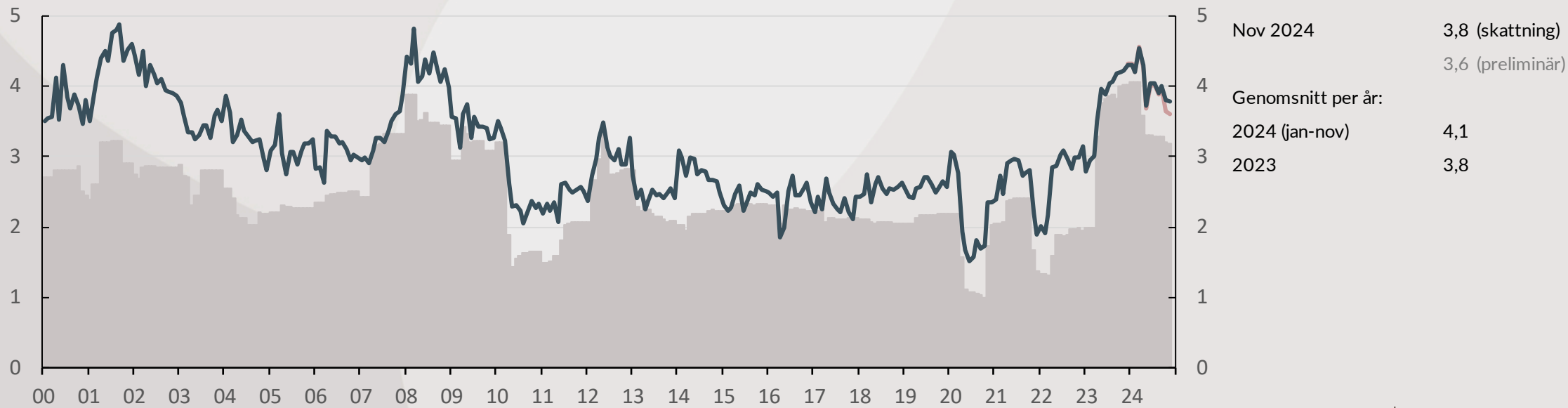
till och med november 2024

Löneutvecklingen i Sverige t.o.m. november 2024

- Lönerna väntas ha ökat med **3,8 procent** i november 2024 jämfört med november 2023, justerat för kommande retroaktiva löneutbetalningar. Den preliminära ökningen, utan retroaktiv lön, var **3,6 procent**.
- Lönerna ökade med **3,8 procent** i såväl privat som i offentlig sektor. De utgående kommunala lönerna har ökat snabbare än tidigare från och med april 2024, trots att löneökningarna enligt centrala avtal dämpades då.
- Reallönerna ökar för första gången sedan mars 2022 snabbare för löntagare med bolån jämfört med övriga. Reallönerna ökade med **2 procent** i november 2024 jämfört med november 2023, utan att ränteeffekter inkluderas. Om man däremot räknar med effekterna av sänkta räntor steg reallönerna med **2,2 procent**.
- Reallönerna justerade enligt KPIF (exklusive boräntekostnader) har totalt sett ökat med **3,4 procent** under de 20 månader som gått sedan det senaste kostnadsmärket etablerades. Det är bland de snabbaste ökningarna av reallönerna som observerats vid motsvarande tidpunkt under tidigare avtalsperioder sedan början av 2000-talet.

Löner i hela ekonomin

Årlig procentuell förändring

Källa: Medlingsinstitutet.

Centrala avtal

Preliminärt utfall

Definitiva utfall och modellskattningar

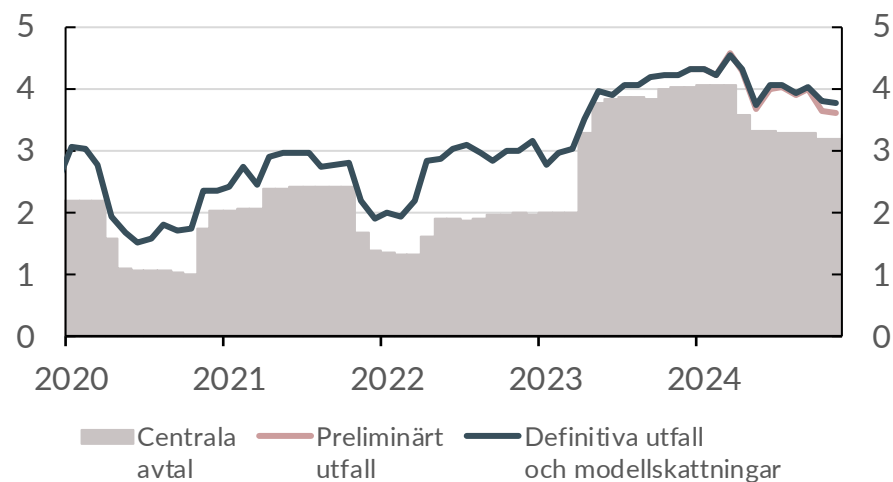
Löner och avtal

Lönerna i Sverige ökade med **3,6 procent** i november 2024 jämfört med november 2023, enligt preliminära siffror. För hela ekonomin förväntas lönerna ha ökat med **3,8 procent** i november när siffrorna är definitiva (se diagram 1 och appendix 1).

I privat sektor ökade lönerna preliminärt med **3,7 procent** medan de ökade med preliminärt **3,5 procent** i offentlig sektor. I såväl privat som i offentlig sektor förväntas den slutliga ökningstakten uppgå till **3,8 procent**. Den största upprevideringen gäller staten, som har en senare lönerevision jämfört med andra sektorer.

Diagram 1. Löner i hela ekonomin

Årlig procentuell förändring

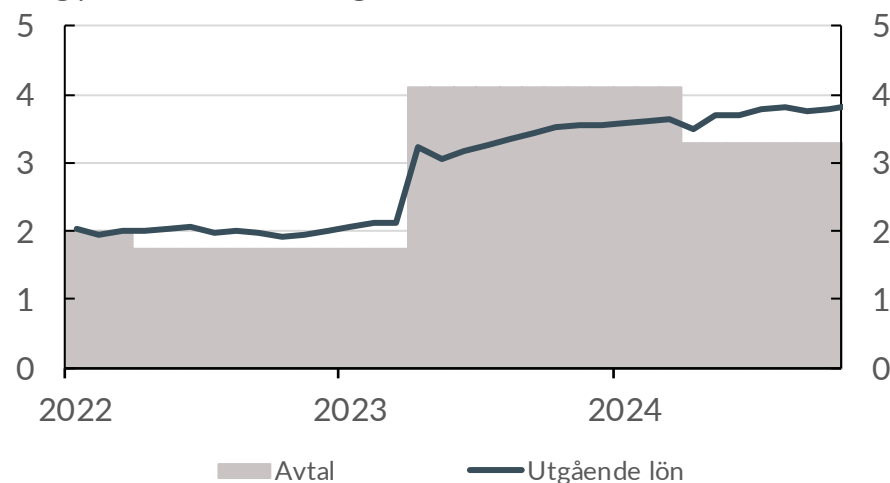

I november 2024 steg de kommunala lönerna med 3,9 procent. Det kan jämföras med de centralt avtalade löneökningarna, som uppgick till 3,3 procent.

Löneökningstakten i kommunerna tilltog under våren 2024 jämfört med tidigare månader. Det skedde samtidigt som den avtalade löneökningstakten dämpades (se diagram 1b). Utvecklingen bryter mot det historiska mönstret, då det normala är att utgående löner ökar snabbare än centralt avtalade. Det var färre anställda under perioden april 2023-mars 2024 med centralt angivet löneutrymme i kollektivavtalen, jämfört med 2024 då bland annat lärarna tecknade avtal med angivna löneökningar.

Diagram 1b. Löner i kommunerna

Årlig procentuell förändring

Aktuellt industrimärke april 2023 – mars 2025

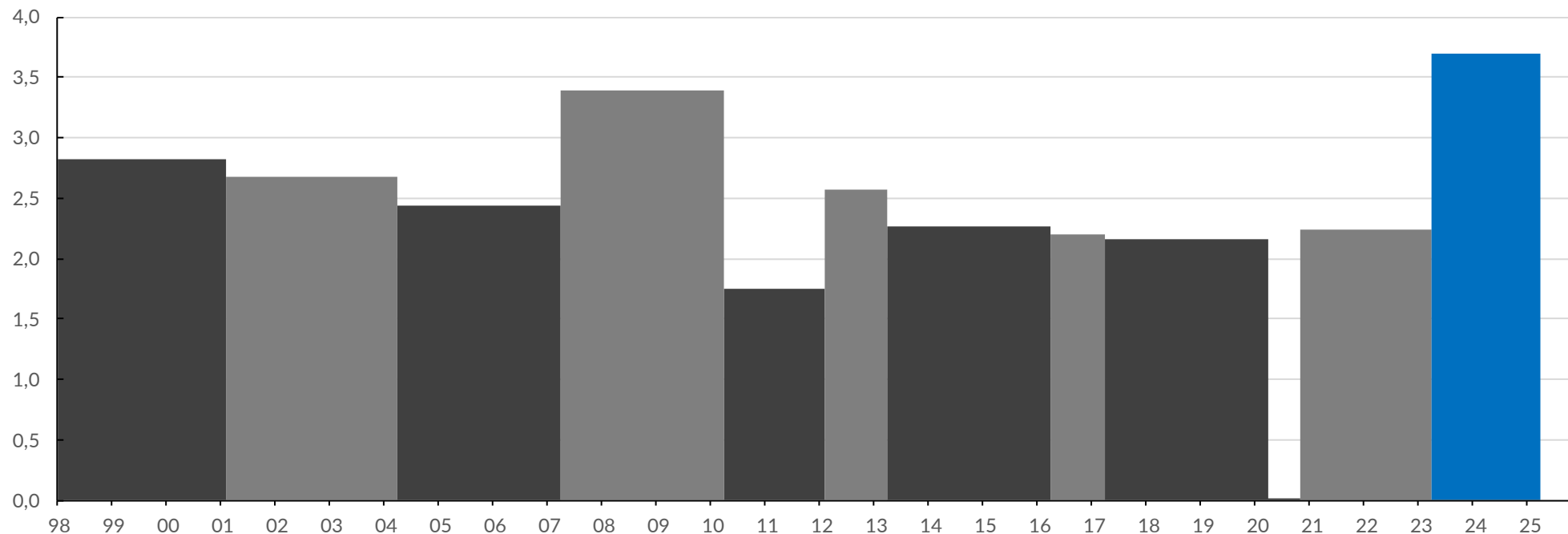
De aktuella kollektivavtalen i industrin innebär arbetskostnadsökningar på totalt 7,4 procent. Avtalen löper under 24 månader från april 2023 till och med mars 2025. I avtalen ingår en inledande höjning på 4,1 procent och en andra höjning på 3,3 procent i april 2024.

Den genomsnittliga årliga förändringen under det aktuella märkets avtalsperiod är 3,7 procent. Det innebär att de avtalade lönekostnaderna ökar med den högsta takten sedan Industriavtalets tillkomst (se diagram nedan och tabell A3 i appendix 1).

Kostnadsmärket innehåller andra komponenter än lön. Statistiken över de centralt avtalade löneökningarna innebär därför förändringstal som skiljer sig från märket för de totala kostnadsökningarna (se mer i appendix 4).

Diagram: Industrimärket 1998-2025

Genomsnittlig årlig kostnadökning under löptiden

Anmärkning: Skifte av mörk- respektive ljusgrå stapel markerar skifte från ett kostnadsmärke till ett annat. Blå stapel avser märket april 2023-mars 2025.

Källa: Medlingsinstitutet

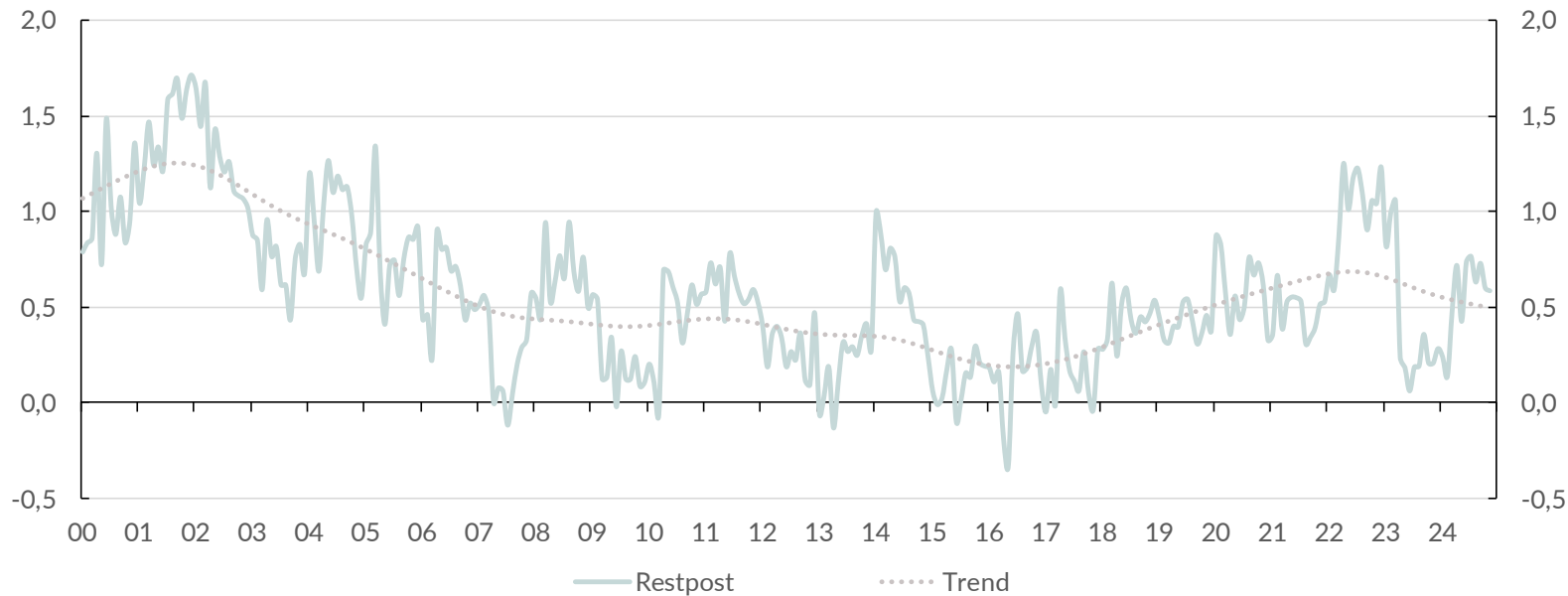
Restpost mellan utgående och avtalade löner

Restposten, skillnaden mellan utgående och avtalade löner, förväntas bli **0,6 procentenheter** i november när siffrorna blir definitiva (se diagram 2). Det är emellertid en skillnad som inte skiljer sig mycket från hur de sett ut de senaste decennierna.

Den centralt avtalade löneökningen var 3,2 procent i november 2024, medan utgående löner preliminärt ökade med 3,6 procent, en skillnad på 0,4 procentenheter. Prognosen indikerar en revidering upp med 0,2 procentenheter.

Sedan andra kvartalet 2024 har de avtalade löneökningarna dämpats mer än utgående löner, vilket ökat restposten. Utgående löner omfattar alla anställda, men vissa står utanför avtalade löner (se appendix).

Diagram 2. Faktiska - avtalade löneökningar
Procentenheter

Anmärkning: baseras på modellskattningar för perioden december 2023 - november 2024.

Källa: Medlingsinstitutet.

Lön efter sektor

Det första preliminära löneutfallet i privat respektive offentlig sektor uppgick till **3,7** respektive **3,5 procent** i november. Enligt modellskattningar väntas dock lönerna ha ökat med **3,8 procent** i såväl privat som offentlig sektor när statistiken blir definitiv (se diagram 3 och avsnittet "Löner och avtal" ovan).

Tabell 1. Löner efter sektor

Årlig procentuell förändring, genomsnitt per år

	Definitiva och skattade utfall		Definitiva och preliminära utfall	
	2023	2024	2023	2024
Hela ekonomin	3,8	4,1	3,8	4,0
Privat sektor	4,0	4,2	4,0	4,1
Arbetare	3,6	3,6	3,6	3,6
Tjänstemän	4,3	4,5	4,3	4,4
Offentlig sektor	3,2	3,8	3,2	3,7
Kommuner	3,0	3,7	3,0	3,7
Regioner	3,7	3,4	3,7	3,3
Staten	2,8	4,7	2,8	4,4

Anmärkning: Tabellen baseras på definitiva utfall januari 2023 - november 2023 och preliminära utfall respektive modellskattningar för perioden december 2023 - november 2024.

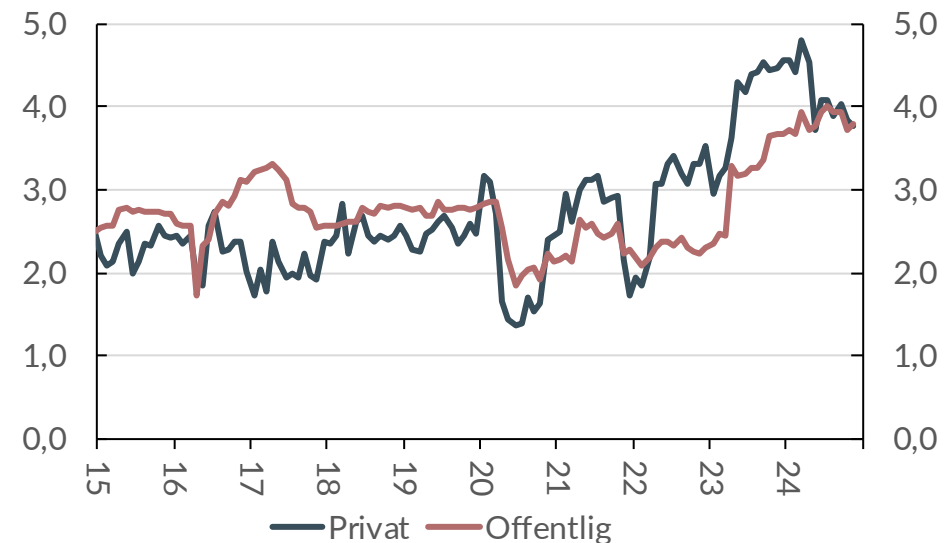
Källa: Medlingsinstitutet.

Under 2024 (januari-november) har lönerna stigit något snabbare i privat sektor än i offentlig sektor (se tabell 1 och diagram 3), även om utvecklingen varit i princip identisk från april och framåt.

I offentlig sektor har lönerna ökat snabbare under 2024 jämfört med 2023 (se tabell 1). Detta trots att den avtalade löneökningstakten dämpades från 4,1 procent till i genomsnitt 3,4 procent för sektorn som helhet april–november 2024.

Diagram 3. Löner i privat och offentlig sektor

Årlig procentuell förändring

Anmärkning: modellskattningar för perioden december 2023 - november 2024.

Källa: Medlingsinstitutet.

Reallöneförändringar

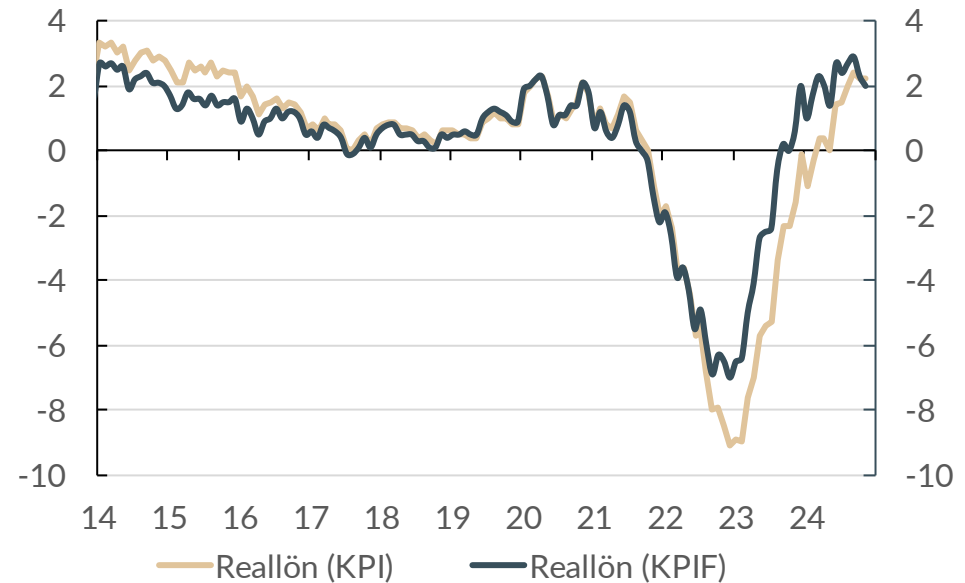
Riksbankens räntehöjningar för några år sedan har lett till att köpkraften har minskat mer bland anställda med bolån än bland de som inte har några. Nu börjar dock räntesänkningarna medföra att reallönerna tar högre fart om kostnader för bolån räknas med i priserna än om de inte gör det. Konsumentprisindex exklusive boräntor (KPIF) ökade med **1,8 procent** på årsbasis i november, medan Konsumentprisindex inklusive boräntor (KPI) steg något mindre: **1,6 procent** enligt SCB.

De nominella lönerna steg samtidigt snabbare än så och steg med **3,8 procent** i november jämfört med november förra året. Därmed ökade reallönerna med **2 procent** när man räknar enligt KPIF men något mer, **2,2 procent**, när man räknar enligt KPI (se diagram 4 och tabell A1 i appendix 1). Att reallöneutvecklingen är mer positiv räknat med KPI än med KPIF har inte inträffat sedan mars 2022.

Reallönernas utveckling beräknas som skillnaden mellan ökningstakten för utgående löner och inflationstakten.

Diagram 4. Reallöner

Årlig procentuell förändring

Anmärkning: baseras på definitiva löneutfall januari 2023 - november 2023 och preliminära löneutfall respektive modellskattningar för perioden december 2023 - november 2024.

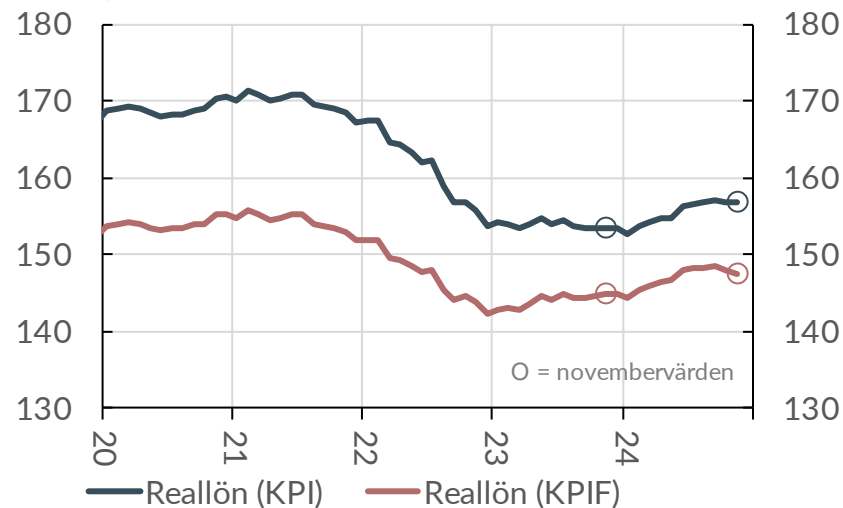
Källa: Medlingsinstitutet.

Reallönens nivå

Månad för månad sker både upp- och nedgångar, men den genomsnittliga reallönen har följt en positiv trend sedan 2023 (se diagram 5a). Trenden är inte lika stark de senaste månaderna i och med att priserna börjar plana ut, snarare än att bromsa in kraftigt som de gjorde under första halvan av 2024.

Diagram 5a. Reallöner 2019-

Index, 1995 = 100

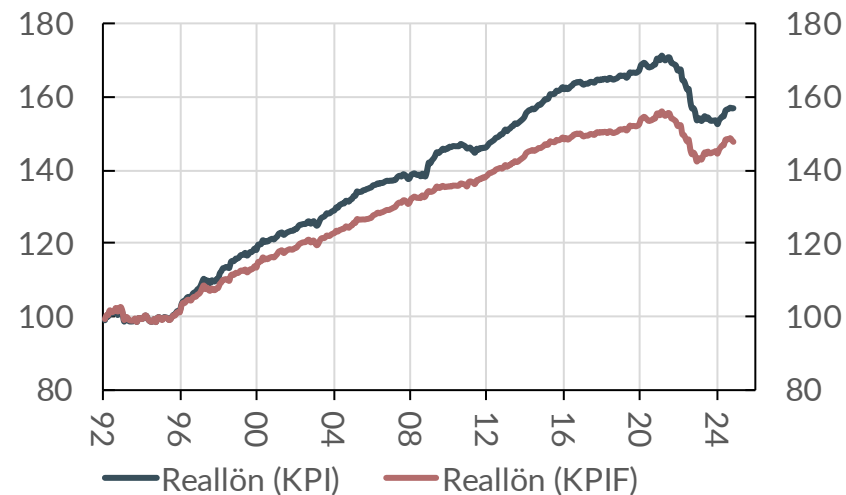
Anmärkning: baseras på definitiva löneutfall januari 2023 - november 2023 och preliminära löneutfall respektive modellskattningar för perioden december 2023 - nov 2024. Säsongsrensade värden.

Källa: Medlingsinstitutet och SCB.

Reallönerna är högre än när de bottnade i inledningen av 2023. Men de är fortfarande på en klart lägre nivå än 2021, då reallönen per arbetad timme hade stigit till den hittills högsta nivån (se diagram 5b). Då hade reallönen inklusive boräntor (KPI) ökat med ca 70 procent jämfört med 1995. Om effekterna av hushållens räntekostnadsutveckling exkluderas (KPIF) hade reallönen stigit med ca 55 procent.

Diagram 5b. Reallöner 1993-

Index, 1995 = 100

Anmärkning: baseras på definitiva löneutfall januari 2023 - november 2023 och preliminära löneutfall respektive modellskattningar för perioden december 2023 - nov 2024. Säsongsrensade värden.

Källa: Medlingsinstitutet och SCB.

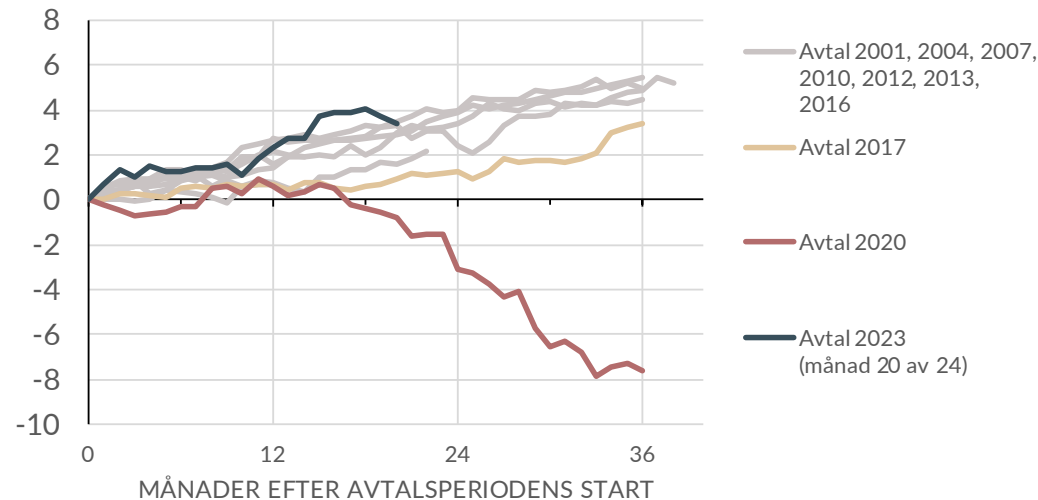
Reallönen under olika avtalsperioder

Sedan nuvarande kollektivavtal inom industrin började gälla i april 2023 har reallönerna beräknat med KPIF, det vill säga då boräntekostnader räknas bort från inflationen, stigit med **3,4 procent** (se diagram 6a). Det är bland de snabbaste reallöneökningarna som noterats vid motsvarande tidpunkt under 2000-talets olika avtalsperioder. Reallönen föll tillbaka något till följd av en tillfälligt stark prisuppgång i november.

Då boräntekostnader räknas med i konsumentpriserna (KPI) har reallönen under innevarande avtalsperiod inom industrin hittills stigit med **2,3 procent** (se diagram 6b). Det är en större ökning än vid motsvarande tidpunkt i avtalsperioderna med start 2010, 2017 och 2020. Under avtalsperioderna med start 2012, 2013, 2016 och 2017 tenderade dock allt lägre räntor att höja reallönerna mer beräknat med KPI än med KPIF.

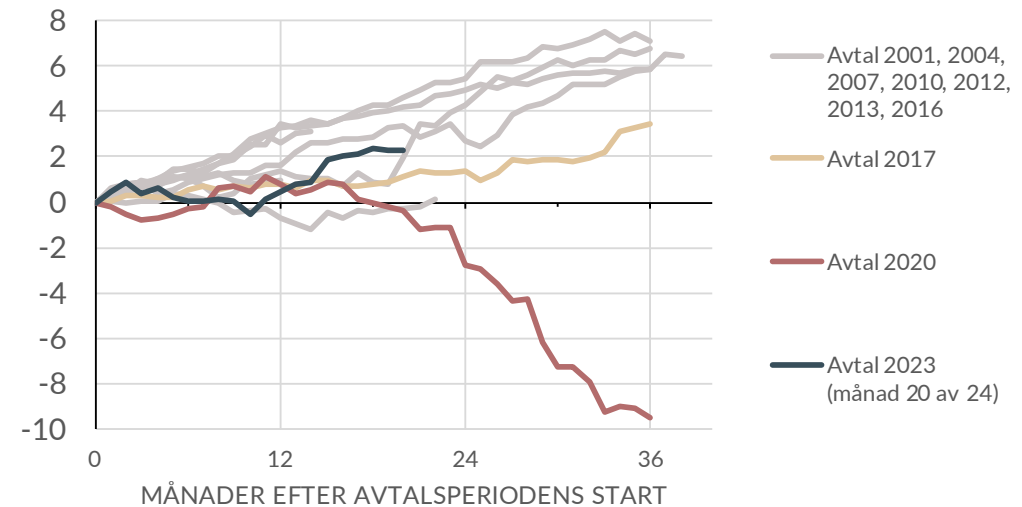
Diagram 6a. Reallön (KPIF) i Sverige efter antalet månader med respektive industrimärke under 2000-talet

Procentuell förändring jämfört med avtalsperiodens start

Diagram 6b. Reallön (KPI) i Sverige efter antalet månader med respektive industrimärke under 2000-talet

Procentuell förändring jämfört med avtalsperiodens start

Anmärkning: Reallönenivån i hela ekonomin jämfört med reallönenivån innan löptiden för industrins centrala kollektivavtal. Start- och slutdatum för respektive avtalsperiod återfinns i tabell A3. Avtal 2020 avser här perioden april 2020-mars 2023. Notera att många kollektivavtal har andra start- och slutpunkter än industrins avtal.

Källa: Medlingsinstitutet och SCB.

Appendix 1: tabeller

Tabell A1. Löner, inflation och reallöner under året

Årlig procentuell förändring

	Lön	Inflation (KPIF)	Reallön (KPIF)	Inflation (KPI)	Reallön (KPI)
2024-01	4,3	3,3	1,0	5,4	-1,1
2024-02	4,2	2,5	1,7	4,5	-0,3
2024-03	4,5	2,2	2,3	4,1	0,4
2024-04	4,3	2,3	2,0	3,9	0,4
2024-05	3,7	2,3	1,4	3,7	0,0
2024-06	4,0	1,3	2,7	2,6	1,4
2024-07	4,1	1,7	2,4	2,6	1,5
2024-08	3,9	1,2	2,7	1,9	2,0
2024-09	4,0	1,1	2,9	1,6	2,4
2024-10	3,8	1,5	2,3	1,6	2,2
2024-11	3,8	1,8	2,0	1,6	2,2

Anmärkning: baseras på definitiva löneutfall januari 2023 - november 2023 och preliminära löneutfall respektive modellskattningar för perioden december 2023 - november 2024.

Tabell A2. Löner, inflation och reallöner:

Årlig procentuell förändring

	Lön	Inflation (KPIF)	Reallön (KPIF)	Inflation (KPI)	Reallön (KPI)
1980-talet	7,8	8,2	-0,4	7,9	-0,1
1990-talet	4,6	3,7	0,9	3,3	1,3
2000-talet	3,6	1,8	1,8	1,5	2,1
2010-talet	2,6	1,4	1,2	1,1	1,5
2020	2,1	0,5	1,6	0,5	1,6
2021	2,6	2,4	0,2	2,2	0,4
2022	2,7	7,7	-5,0	8,3	-5,6
2023*	3,7	6,0	-2,3	8,6	-4,9
2024*	4,1	1,9	2,2	3,0	1,1

Anmärkning: *) Baseras på definitiva löneutfall januari 2023 - november 2023 och preliminära löneutfall respektive modellskattningar för perioden december 2023 - november 2024.

Källa: Medlingsinstitutet.

Tabell A3. Avtalsperioder och centralt avtalade kostnadsökningar inom industrin

Antal månader och procent

Startår	Löptid, industrins avtal	Antal månader	Industrins avtalade kostnadsökningar för hela perioden	Industrins kostnadsökningar omräknat i årstakt
1998	jan 1998 - jan 2001	37	8,7	2,8
2001	feb 2001 - mar 2004	38	8,5	2,7
2004	apr 2004 - mar 2007	36	7,3	2,4
2007	apr 2007 - mar 2010	36	10,2	3,4
2010	apr 2010 - jan 2012	22	3,2	1,7
2012	feb 2012 - mar 2013	14	3,0	2,6
2013	apr 2013 - mar 2016	36	6,8	2,3
2016	apr 2016 - mar 2017	12	2,2	2,2
2017	apr 2017 - mar 2020	36	6,5	2,2
2020	apr 2020 - okt 2020	7	-	-
2020	nov 2020 - mar 2023	29	5,4	2,2
2023	apr 2023 - mar 2025	24	7,4	3,7

Anmärkning: Kostnadsökningarna för avtalsperioderna som helhet är okedjade värden, vilken innebär att ränta-på-ränta effekterna av de årsvisa höjningarna inte är inkluderade.

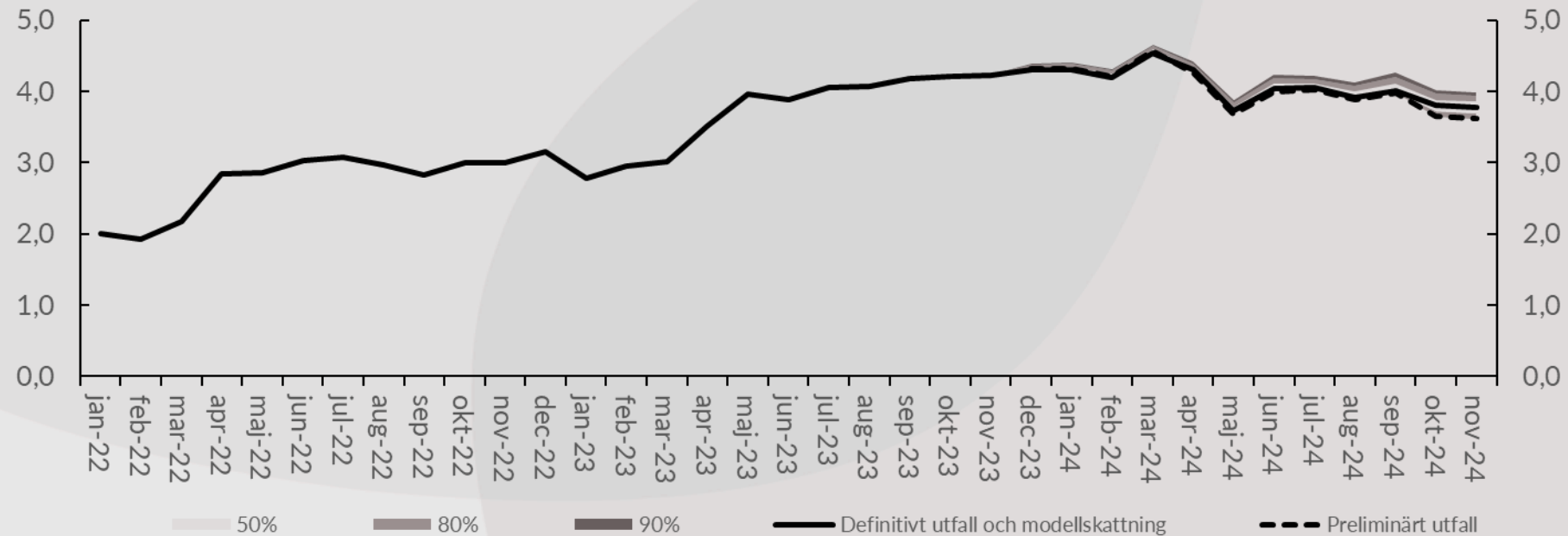
Källa: Medlingsinstitutet.

Appendix 2: Skattning av retroaktiv lön

Vid varje nytt månadsutfall uppskattar Medlingsinstitutet med hjälp av statistiska metoder vilken definitiv löneökningstakt som de preliminära utfallen indikerar. **Diagram A1** visar osäkerhetsband tillsammans med de senaste utfallen som fortfarande är preliminära.

Osäkerhetsbanden är intervall inom vilka vi förväntar oss att den definitiva löneökningstakten sannolikt hamnar. Med 90 procents sannolikhet väntas löneökningstakten i november 2024 landa inom intervallet **3,61–3,98 procent**.

Diagram A1. Löner i hela ekonomin, modellprognos och osäkerhetsband
Årlig procentuell förändring

Anmärkning: För en mer detaljerad beskrivning av den statistiska metoden och de senaste skattningarna, se analysunderlag på www.mi.se
Källa: Medlingsinstitutet

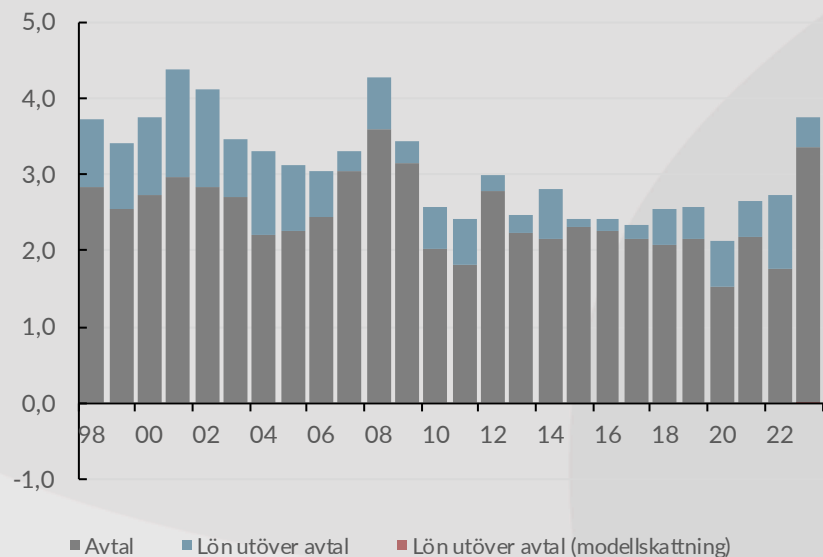
Appendix 3: Löneutveckling per år 2000-2023

Lönerna väntas ha ökat med **3,8 procent** 2023 när statistiken blir definitiv (se diagram A2). Under det första kvartalet samma år steg dock lönerna med i genomsnitt 2,1 procent till följd av tidsprofilen i många kollektivavtal. De tre avslutande kvartalen 2023 ökade däremot lönerna med i genomsnitt 4,1 procent jämfört med året innan.

De senaste tre åren har lönerna ökat snabbare i privat än i offentlig sektor (se diagram A3). Innan dess, 2015-2020, steg istället lönerna i offentlig sektor snabbare än i privat sektor (se diagram A3). Sett till hela 2000-talet sammantaget har lönerna ökat något snabbare i offentlig sektor jämfört med privat sektor.

Diagram A2. Lön i hela ekonomin

Årlig procentuell förändring

Källa: Medlingsinstitutet

Diagram A3. Lön efter sektor

Årlig procentuell förändring

Källa: Medlingsinstitutet

Appendix 4: Om avtalsstatistiken

I den officiella lönestatistiken samlas enbart faktiska löner in. Statistiken för centralt avtalade löneökningar framställer Medlingsinstitutet separat genom sammanvägningar av uppgifter från representativa kollektivavtal.

Notera att industrins kostnadsmärke avser alla kostnader som är kopplade till arbetsinsatsen, där lön endast är en av komponenterna.

Det finns alltid en osäkerhet om statistiken över centrala löner är representativ för hela löntagarkollektivet, eftersom uppgifter om löneökningar enligt kollektivavtal inte samlas in i den officiella lönestatistiken. De månadsvisa siffror som avser de centrala avtalens löneökningstakt har dock varit behäftade med förhöjd osäkerhet under hela perioden april 2020 – april 2022.

Det beror på att det är särskilt svårt att mäta effekterna av att lönerevisionstidpunkterna stuvades om under pandemin. Det gäller framför allt anställda som antingen saknar kollektivavtal, eller vars löner regleras via kollektivavtal utan angivna lönenivåer eller löneökningstakter (så kallade sifferlösa avtal).

I den sammanvägda statistiken över centralt avtalade löner antar vi att avtalade löneökningar för dessa anställda följer det aktuella industrimärket. Sådana antaganden bygger dock på att det finns ett industrimärke som fått genomslag i de flesta branscher. Detta var inte fallet under perioden april 2020 – april 2022, vilket har lett till både över- och underskattningar av restposten ("löneglidningen") för enskilda månader. Under hela den aktuella perioden sammantaget har sådana fel tagit ut varandra.

Den månadsvisa avtalsstatistiken över centralt avtalade löneökningar är justerad för tjänstemän totalt i privat sektor under perioden april 2020 – april 2022. Detta påverkar även de avtalade löneökningarna för privat sektor som helhet och för hela ekonomin under samma period.

MEDLINGS- INSTITUTET

Kontakt:

Petter Hällberg

Makroekonomisk analys

petter.hallberg@mi.se

Telefon: 070-272 26 40

Medlingsinstitutet

Box 1236

111 82 Stockholm

Telefon: 08-545 292 40

Webbplats: www.mi.se

Omslagsfoto: racorn